

Absolutte fartsgrenser og normalhastighet

I de siste dagene har det vært debatt i radio og TV om i hvor stor grad politiet skal fokusere på å knipe flest mulig av dem som overskrider fartsgrenser, selv om overskridelsen er ubetydelig. Strafferettsekspert Svein Slettan ved Universitet i Oslo mener at politiet må fokusere på grovere overtredelser og se bort fra de små. En kjent politiker som går i mot dette synet er Arbeiderpartiets Knut Storberget. Storberget hevder at alle som overskrider ideelt sett bør tas, fordi fartsgrensen er absolutt.

Som jurist burde Storberget innse at selv om fartsgrensen er absolutt, har vi i Norge så lave fartsgrenser at de samtidig utgjør en akseptert normalhastighet ved normale kjøreforhold. Der hvor fartsgrensen er 80 forventes det at man kjører i nettopp 80, og politiet prøver å få bilister som sinker annen trafikk ved å kjøre i f.eks. 70 til å øke hastigheten til normalfarten. Det er nettopp dette som gjør at det blir fullstendig urimelig å bøtelegge en person som kjører marginalt over det som anses som "riktig" fart ved normale kjøreforhold. Når det betraktes som uhensiktsmessig å kjøre i 75 fordi det er for sakte og kriminelt å kjøre i 85 fordi det er for fort, blir marginene for "riktig" kjøring alt for små.

I Sverige har en del firefelts-strekninger så høy fartsgrense som 130. Dette opplever de aller fleste som temmelig fort, og derfor er ikke normalhastigheten på disse strekningene 130, men rundt 110. I en slik situasjon forteller fartsgrensen at du i hvert fall ikke skal kjøre fortere enn 130. Så lenge normalhastighet er godt under denne øvre grensen, er det akseptabelt med bøtelegging på alt som innenfor målesutstyrets usikkerhet kan måles til overskridelse.

Alle forstår at når promillegrensen er 0.2, er det riktig med en form for reaksjon når promillen er 0.21. Det er fordi det er ingen "norm" å kjøre med 0.2 i promille, her er det normale heldigvis ingen promille.

Dessverre er det gjerne slik at bøteleggere tyr til det som er lettest målbart. Det man kan måle er ikke nødvendigvis det viktigste. På samme måte som overfokusering på det som er enkelt å måle medfører feilprioriteringer i nesten alt arbeid, vil overfokusering på det målbare fort medføre feil fokus i trafikksikkerhetsarbeidet.

Moss, 1.6.02, Tore Holmboe Wiik